

De Ahmadiyya Beweging van Lahore

*Een overzicht van het ontstaan en de geschiedenis,
geloofspunten, doelstellingen en werken van de
Ahmadiyya Anjuman Isha'at Islam Lahore*

door
Dr. Zahid Aziz

vertaald door
Reza Ghafoerkhan

Stichting Ahmadiyya Isha'at-i-Islam

Oorspronkelijke titel

The Ahmadiyya Movement of Lahore

A Survey of the Origins, History, Beliefs, Aims, and Works
of the Ahmadiyya Anjuman Isha‘at Islam Lahore

Nederlandse titel

De Ahmadiyya Beweging van Lahore

Een overzicht van het ontstaan en de geschiedenis, geloofspunten,
doelstellingen en werken van de Ahmadiyya Anjuman Isha‘at Islam
Lahore

Uitgegeven door

Stichting Ahmadiyya Isha‘at-i-Islam

Postbus 73857

2507 AJ Den Haag

Nederland

E-mail: info@moslim.org

Website: www.moslim.org

De uitgever is gelieerd aan de

Internationale Ahmadiyya Anjuman Isha‘at-i-Islam Lahore

Copyright © 2008 Stichting Ahmadiyya Isha‘at-i-Islam

Alle rechten voorbehouden

Dit boek is ook beschikbaar op internet

Engels: www.ahmadiyya.org en www.muslim.org

Nederlands: www.moslim.org

ISBN: 978-90-5268-014-9

Inhoudsopgave

Inleiding	7
Uitdagingen voor de religie en voor de Islam	8
De komst van hazrat Mirza Ghulam Ahmad	11
Rede en openbaring	11
Een boek dat met instemming werd ontvangen	14
<i>Moedjaddid</i> van de eeuw	14
De dood van Jezus	16
De Beloofde Messias	16
Islam voor de hedendaagse wereld	18
De Islam en andere religieën	19
Tolerantie en de ware betekenis van <i>djihad</i>	20
De Islam geeft godsdienstvrijheid	22
Het werkelijke karakter van religie	23
De naam <i>Ahmadiyya</i>	26
Het eindprofeetschap	27
Metaforische toepassing van het woord ‘profeet’	29
Lofuitingen bij zijn dood	30
De verspreiding van de Islam in het Westen	31
Maulana Muhammad Ali	32
Muhammad Ali zet hazrat Mirza’s werk voort	35
De Engelse vertaling van de Koran met commentaar	35
Het boek <i>The Religion of Islam</i>	37
Andere geschriften	39
Andere werken van de Lahore Ahmadiyya Beweging	40
De Woking Muslim Mission	41
De moskee en de Missie van Berlijn	42
Andere Missies en afdelingen	43
De ‘splitsing’ in de Ahmadiyya Beweging	43
Leiderschap van de Ahmadiyya Beweging	47
Oppositie tegen de Beweging	48
Ahmadi’s tot niet-moslims verklaard in Pakistan	48
Wettelijke definitie van ‘moslim’	49
Ahmadiyya-opvattingen hebben steeds meer invloed op andere moslims	51
Samenvatting	52
Noten	54

Inleiding

Men hoort tegenwoordig veel over *djihād* en militante Islamitische groeperingen in moslimlanden en elders, die de gelovigen oproepen deze leerstelling van de Islam in praktijk te brengen teneinde ‘door de mens gemaakte’ of ‘satanische’ overheidssystemen omver te werpen en deze te vervangen door wat wordt genoemd een Islamitische regering en overheid. Wat het publiek minder in het oog heeft, is de *djihād* waarmee een bepaalde moslimbeweging gedurende de gehele twintigste eeuw bezig is, namelijk die van een vreedzame verspreiding van kennis betreffende de Islam over de wereld en het streven haar waarheid te bewijzen, in het bijzonder in de Westerse landen. Het strijdveld van deze *djihād* is niet een territorium op aarde, maar de harten en gedachten van de mensen, en de wapens waarmee wordt gestreden zijn niet geweren en bommen, maar argumenten en bewijzen.

Dit is namelijk de *djihād* die de Ahmadiyya Beweging Lahore reeds meer dan tachtig jaar voert. Deze vorm van *djihād* is niet slechts een metaforische of ondergeschikte interpretatie van deze welbekende Islamitische leerstelling, maar het is in feite de werkelijke, de vaste en de grootste vorm van *djihād*. De herhaalde aansporingen van de Heilige Koran aan de gelovigen om zich in te spannen (*djihād* te verrichten) met hun levens en hun bezittingen, zijn alle van toepassing op de *djihād* van de vreedzame verspreiding van de Islam. Zoals zij ook van toepassing waren op de gevechten die de moslims moesten leveren ter zelfverdediging gedurende het leven van de Heilige Profeet Mohammed (vrede en zegeningen van Allah zij met hem).

Wat bracht de Lahore Ahmadiyya Beweging ertoe deze nogal ongebruikelijke vorm van *djihād* te ondernemen? Wat was de bron van deze vaste overtuiging dat een dergelijke *djihād* uiteindelijk succesvol zal zijn, terwijl

men – zowel moslims als niet-moslims – in het hedendaagse materialistische milieu van oordeel is dat succes alleen bereikt kan worden door middel van politieke, militaristische of bepaalde andere wereldse vormen van macht? En hoe kan men geloven dat, van alle religieën en ideologieën, de Islam zich over de aarde zal verspreiden zonder de steun en rugdekking van een bepaalde macht of staat? Dit zijn de vragen die wij nu zullen onderzoeken.

Uitdagingen voor de religie en voor de Islam

In de moderne tijd, die aanvangt aan het begin van de negentiende eeuw, was de religie in een zeer kwaad daglicht komen te staan. Ten gevolge van wetenschappelijke ontdekkingen en technologische vooruitgang van de mens wierp men serieuze twijfels op aangaande het bestaan van God. Ten eerste, indien de mens zelf de mysteries der natuur kan ontrafelen en controle over haar krachten kan verkrijgen, dan heeft hij geen behoefte aan het godsbegrip om het bestaan te verklaren of om de Almachtige aan te roepen voor hulp. Ten tweede, de bovennatuurlijke fenomenen waarop de religie was gebaseerd – het bestaan van God, de communicatie van Hem met de mensen, Zijn buitengewone ingrepen in de vorm van wonderen – konden niet bewezen of onthuld worden door wetenschappelijk onderzoek. Ten derde, bepaalde wetenschappelijke ontdekkingen, in het bijzonder over de oorsprong van het universum en van de mens, weerlegden duidelijk het scheppingsverhaal zoals deze vanuit de religieuze geschriften wordt begrepen.

De aanval van zowel de wetenschap als van andere moderne denkwijzen, en sterker nog, bepaalde betreurenswaardige aspecten van de religieuze geschiedenis zelf, leidden ertoe dat de religie werd beschouwd als synoniem aan bijgeloof, onwetendheid, intolerantie, kwezelarij, bloedvergieten, onderdrukking, enz.

Behalve deze verderfelijke aanval van moderne ideologieën op de religie in het algemeen, onderging het geloof van de Islam in het bijzonder nog meer verwoestende slagen als gevolg van de neergang van de politieke macht van de moslims in de wereld. De moslims hadden lange tijd hun veroveringen en heerschappij beschouwd als een bewijs voor de waarheid van hun religie, omdat de Goddelijke belofte van haar triomf over de ongelovigen in vervulling was gegaan. Maar nu zagen de gelovigen nederlaag op nederlaag onder ogen vanwege de ongelovigen. Dit had een achteruitgang in geloof tot gevolg. Bovendien zagen de moslims ook een ideologische aanval door het Westen op hun geloofsovertuiging onder ogen. Europese schrijvers en christelijke missionarissen brachten bergen van bezwaren bijeen tegen de leerstellingen van de Islam en het leven van de Heilige Profeet Mohammed (v.z.m.h.) om aan te tonen dat de Islam niet van Goddelijke oorsprong was, maar gebaseerd was op denkbeelden die door de Profeet waren ontleend aan vroegere religieën, welke hij modelleerde om zijn eigen doeleinden te bereiken. Haar leringen en morele waarden, zo werd beweerd, spraken slechts de primitieve geesten aan en waren volstrekt misplaatst in de moderne, geciviliseerde en verlichte wereld. Het zou haar volgelingen aansporen zich over te geven aan grof geweld en op deze wijze zou succes bereikt zijn in het verleden. Vooral christelijke polemisten schreven de meest ernstige gebreken toe aan het persoonlijk karakter en gedrag van de Heilige Profeet Mohammed (v.z.m.h.) en trachtten aan te tonen dat, in schrill contrast met hem, Jezus aan de uiterst tegenovergestelde kant van de morele schaal stond, en dat hij de zondeloze leermeester en voorbeeld van de schoonste eigenschappen en de ware verlosser van de mensheid was.

Men kan terecht zeggen dat er nimmer in de geschiedenis van de Islam zulke ruwe en overstelpende aanvallen

plaatsvonden op zijn leerstellingen en zijn Heilige Profeet (v.z.m.h.). De toestand van de moslims – moreel, sociaal en intellectueel – was zo vervallen, dat zij niet in staat waren deze dreigingen tegen hun geloof af te slaan. Zij waren intellectueel zeer slecht toegerust om de hevige aanval van de moderne denkwijze en wetenschap tegen religieuze waarheden het hoofd te bieden. Wat betreft de specifieke aanvallen tegen de Islam, was het een ongelukkig feit dat vele religieuze denkbelden, die gewoonlijk onder de moslims heersten, in feite de vele kritieken op de Islam als een gewelddadig, intolerant en repressief geloofssysteem, versterkten. De moslim religieuze leiders en denkers volgden slaafs de interpretaties die eeuwen geleden door hun voorvaderen waren gemaakt in totaal andere tijden. Die waren voor de huidige tijd irrelevant en ontoepasbaar. De gedachten van het moslimvolk waren in beslag genomen door hun wereldse verliezen en tegenslagen, en zij toonden een complete apathie en onverschilligheid tegenover de slechte naam van de religie van de Islam in de wereld.

Er waren enkele zeldzame intellectuelen en schrijvers, die weeklaagden over de toestand van de moslims. Zo iemand was Altaf Husain Hali (1837–1914) die een beroemd Oerdoe-gedicht schreef, dat bekend staat als de *Moesaddas-i Hali*, waarin hij als volgt verwijst naar de vervallen toestand van de moslimgemeenschap:

“Wiens schip is verstrikt in een draaikolk, ver van de kust, en een storm raast eromheen; ieder moment lijkend te kapseizen en te zinken. En toch hebben degenen op het schip geen notie van gevaar, en verblijven in een diepe sluimer, onbezorgd. Wolken van misère pakken zich boven de hoofden samen, tegenspoed toont zich rondom. Het kwaad dreigt vanuit alle richtingen. Van links en van rechts doet de waarschuwing zich horen: ‘Wat was u gisteren en

wat bent u vandaag? Toen was u wakker, nu bent u in slaap!’

Maar de achteloosheid der gemeenschap is zodanig, dat zij tevreden is met haar in verval geraakte bestaan. Zij kruipt in het stof en klemt zich vast aan haar dwaasheid. De zon is gerezen maar zij blijft slapend in een land van dromen. Zij betreurt haar schande niet, noch voelt zij zich afgunstig over de grootsheid van anderen.”¹

De komst van hazrat Mirza Ghulam Ahmad

Het was onder zulke omstandigheden van wanhoop, somberheid en moedeloosheid dat een man met de naam Mirza Ghulam Ahmad in het midden van de negentiende eeuw opgroeide in het dorp Qadian, Punjab, in India. Vanaf zijn jeugd vertoonde hij geen geneigdheid tot de wereldse zaken waaraan hij, naar zijn vader hoopte, zijn aandacht zou wijden, maar hij werd geheel in beslag genomen door studie van de religie en geestelijke overpeinzingen. Zoals hij zelf schrijft: “In die dagen was ik zo in beslag genomen door het bestuderen van boeken dat het leek alsof ik niet op deze wereld leefde.” Uit eerbied voor zijn vaders wensen zette hij enkele rechtszaken voort voor het terugkrijgen van de landerijen van hun voorouders en hield hij zich ook bezig met de landbouwaangelegenheden van de familie, maar zoals hij schrijft: “Ik was van nature geheel afkerig van een dergelijk leven”, en die activiteiten werden vanwege de manier van zaken doen die dit werk vereist “zeer verafschuwd” door hem.² Na zijn vaders dood in 1876 wijdde hij zich geheel aan zowel religiestudie als aan geestelijke toewijdingen.

Rede en openbaring

Hij had een zelfstudie gedaan van de grote religiën, hun verschillende invloeden, en van de moderne kritiek op zowel de religie in het algemeen als op de Islam in het

bijzonder. Vanaf 1880 begon hij met het schrijven van een boek bestaande uit verschillende delen, om de waarheid van de Koran en het profetschap van de Profeet Mohammed te bewijzen. In dit boek, gepubliceerd onder de titel Barahin Ahmadiyya, maakt hij de rol van rede en openbaring en de onderlinge relatie tussen beide duidelijk. Daar dit de belangrijke eeuw van de rede was, bouwde hij voort op het beginsel dat de leringen van een Geopenbaard Boek het menselijk verstand dienen te overtuigen. Hoewel religieuze geloofspunten niet aan het verstand ontleend kunnen worden, maar slechts onderwezen kunnen worden door openbaringen, is het toch een noodzakelijke voorwaarde voor een waar geloof dat deze geloofspunten in overeenstemming moeten zijn met het verstand en daar niet tegenin moeten gaan. Hij duidde ook enkele andere criteria voor een Geopenbaard Boek aan. Eén hiervan was dat een dergelijk boek zélf zijn aanspraken, zijn leerstellingen en argumenten ter ondersteuning van die aanspraken naar voren zou moeten brengen en niet afhankelijk moest zijn van zijn volgelingen om beweringen te doen en ondersteunende argumenten ten behoeve daarvan te verschaffen. Vervolgens voerde hij een vergelijkende studie uit om aan te tonen dat slechts de Heilige Koran voldoet aan al deze criteria. Hij trachtte te bewijzen, voorzover het bewezen kan worden, dat de Koran het Woord van God was en de meest perfecte Openbaring.

Terwijl hij aan de positie van de rede de erkenning betuigde die haar toekwam, stelde hij ook vast dat het verstand de mens slechts gedeeltelijk meevoert op de weg naar God, maar hem niet daadwerkelijk brengt naar de volle overtuiging van het bestaan van het Opperwezen. Die overtuiging kan alleen bereikt worden doordat God Zichzelf door openbaring aan de mens toont. De openbaring was dus een noodzakelijkheid en zeer onmisbaar

voor de hogere, morele en geestelijke ontwikkeling van de mensheid.

Ons tijdperk is er niet slechts één van filosofische beredeningen, maar ook van experimenten en waarnemingen. Geen enkel fenomeen kan slechts op basis van het vermeld staan of het opgetekend zijn in een boek aanvaard worden, maar vereist is dat het in de praktijk bewezen of gereproduceerd wordt. Daar hazrat Mirza Ghulam Ahmad trachtte aan te tonen, dat de openbaring van God met voor de mens onbekende kennis werkelijk plaatsvindt – hetgeen algemeen werd betwijfeld en ontkend –, en dat dit uiteraard de basis van het geloof in de Koran als het Woord van God is, moest hij het neerdalen van de openbaring als een bestaande ervaring aantonen. De Islam erkent de voortzetting van een vorm van openbaring, die zowel aan profeten als andere rechtschapen personen ten deel viel. Deze vorm van openbaring komt tot de moslims van hoge geestelijke rang, ook al is het profeetschap beëindigd met de komst van de Heilige Profeet Mohammed. Hazrat Mirza onderging dergelijke spirituele ervaringen overvloedig en hij bracht zijn visioenen, dromen en openbaringen naar voren als bewijs dat God Die met de mens communiceert wel degelijk bestaat. Volgens de Hadith-verslagen van de Heilige Profeet Mohammed zullen er uit het midden der moslims ‘personen opgewekt worden tot wie God spreekt zonder dat zij profeten zijn’, en hij gebruikte de uitdrukking *moehaddath* voor zulke personen.³

Door aan de moderne materialistische wereld, die slechts geloofde in zaken die fysiek waargenomen konden worden, te laten zien dat de openbaring van God – de basis voor het bestaan van alle religieën – een objectieve realiteit is, bewees hij dus niet alleen de Islam een dienst, maar aan de religie in het algemeen.

Hazrat Mirza kwam dus op een voortreffelijke middenweg tussen rede en openbaring. Hij wees verstandelijk onderzoek op geestelijk vlak niet af, zoals de traditionalisten geneigd waren te doen, maar aanvaardde haar waarde in de beoordeling tussen waarheid en onwaarheid. Hij wees echter op de beperkingen van enkel het verstand dat niet spiritueel wordt geleid, en was van oordeel dat het zich uitsluitend op het verstand verlaten de mens niet naar de hogere waarheden kan leiden.

Een boek dat met instemming werd ontvangen

Zijn eerste boek dat deze gedachtegang bevatte en verwees naar zijn eigen ervaringen van openbaringen, was de *Barahin Ahmadiyya*, die hierboven genoemd is. De verschijning ervan helemaal aan het begin van de veertiende eeuw Hidjra (1883) werd door de meeste moslim-oelema en leiders van de moslimopinie in India verwelkomd. Het boek werd overvloedig aangeprezen, evenals de diensten van de auteur aan het geloof van de Islam. Een recensent schreef dat “de gelijke hiervan tot heden nog niet is verschenen in de Islam” en dat “de volgelingen van de Islam, of zij nu Ahl-i Hadith, Sji‘ah of Soenni zijn, verplicht zijn dit boek en het laten drukken ervan te ondersteunen.”⁴ Na eerst naar de aanvallen op de Islam uit alle hoeken te hebben verwezen, noemt een andere recensent dit het boek “waarnaar men zolang had gesmacht”, en prees het aan als “een prachtig boek, waarvan ieder woord een bewijs levert van het ware geloof en de waarheid van de Koran aantoot”⁵ ... De argumenten zijn krachtig en ferm naar voren gebracht. De auteur heeft zijn visioenen en openbaringen onthuld aan de opposenten van de Islam.”⁶

Moedjaddid van de eeuw

Hazrat Mirza Ghulam Ahmad kondigde in dit boek ook aan dat, overeenkomstig de verzekering van de Heilige Profeet Mohammed dat “Allah voor deze *oemma* aan

het hoofd van iedere eeuw een man zal doen opstaan die voor haar haar godsdienst zal hernieuwen (of doen herleven)”,⁷ hij die man was voor de veertiende eeuw Hidjra, de *moedjaddid* (hervormer of vernieuwer van het geloof) van de eeuw. Deze verklaring werd algemeen geaccepteerd vanwege zijn reputatie als een voorvechter van de Islamitische zaak en het veroorzaakte zeker geen tegenstand.

Naast de moderne denkwijze en kritiek, was de andere grote tegenstand die sinds het midden van de negentiende eeuw tegenover de Islam stond de christelijke missie-inspanningen die gericht waren op de moslims. De belangrijkste aanvalskoers die de missionarissen hadden uitgezet, was trachten te bewijzen dat de Koran zélf aan Jezus bepaalde goddelijke eigenschappen en verrichtingen toeschrijft, die onmogelijk zijn in het geval van een sterveling en die buiten het vermogen van de Profeet Mohammed lagen. De moslims moesten daarom de goddelijkheid van Jezus, zoals deze door hun eigen geloof zou worden bevestigd, aanvaarden en zich aansluiten bij het Christendom. De Islamitische religieuze leiders ondervonden een grote belemmering om deze aanvalskoers te ontzenuwen, omdat bepaalde traditionele mosliminterpretaties die christelijke beweringen leken te ondersteunen. Eén zo'n denkbeeld was het over het algemeen aangenomen geloof van de moslims dat Jezus niet gestorven was, maar in lichamelijke vorm naar God was opgetild terwijl hij fysiek in leven was, en dat hij in de laatste dagen lichamelijk uit de hemel zou neerdalen om de moslims naar triomf op de wereld te leiden. Om het nog sterker uit te drukken: dit verkeerd begrepen maar wijdverspreide geloof hield in dat Jezus levend bij God in de hemel was, terwijl de Profeet Mohammed dood onder de grond in Madinah lag; laatstgenoemde zou niets meer kunnen doen voor zijn volgelingen, terwijl eerstgenoemde in grootse glorie als hun verlosser zou

komen. De biologische wetten van het menselijk voortbestaan, hoge leeftijd en dood, waren van toepassing op de Profeet Mohammed (en alle andere profeten), maar Jezus zou vrij zijn van al deze beperkingen, en zou ruim 2000 jaar zonder te eten of te drinken in leven zijn en tot aan heden onveranderd gebleven zijn, alsof hij nog steeds 33 jaar oud was.

De dood van Jezus

Daar hazrat Mirza Ghulam Ahmad de *moedjaddid* was, door God geïnspireerd voor de verdediging en de uitbreiding van de Islam, werd zijn geest verlicht door Goddelijk licht voor het verkrijgen van de oplossing voor dit hardnekkig probleem. In 1891 kondigde hij aan dat het geloof in Jezus als zou hij fysiek opgetild zijn naar de hemel, onjuist was. Net zoals andere profeten door God uit de handen van hun vijanden van de dood werden gered en later een natuurlijke dood stierven, zo was ook Jezus, na bewaard te zijn geweest voor de kruisdood, op deze aarde gestorven na de rest van zijn leven hier doorgebracht te hebben. Hazrat Mirza bewees dit op basis van de Heilige Koran en de Hadith-verslagen. Jezus was nu niet meer in leven, maar was lang geleden gestorven en zou niet meer terugkomen.

De Beloofde Messias

Maar hoe zit het met de profetieën van de Hadith die in detail spreken over de terugkomst van Jezus en over de tekenen van de laatste dagen, zoals de komst van een monsterlijk, eenogig wezen en demon genaamd *dadjdjāl*, die een goddelijk lijkende macht zou uitoefenen over de wereld en de moslims zou terugbrengen tot uiterste hulpeloosheid, en die door Jezus bedwongen zou moeten worden bij zijn wederkeer? Deze Hadith-verslagen zijn zo wijdverspreid en algemeen geaccepteerd, dat zij niet alle als onwaar kunnen worden verworpen.⁸ Hazrat Mirza kwam, wederom onder Goddelijke inspiratie, met een

oplossing voor dit hoogst onoplosbare raadsel. Profetieën dienen in de regel metaforisch geïnterpreteerd te worden, niet letterlijk, en met de komst van Jezus wordt bedoeld de komst van een *moedjaddid* van de moslims die een gelijkenis zou vertonen met Jezus, op een moment en onder omstandigheden vergelijkbaar met die waarin Jezus opstond. En wie en waar was de *dadjdjāl* tegen wie de Messias zou moeten strijden? Al de tekenen van deze *dadjdjāl* werden aangetroffen in de materialistische en religieuze kanten van de moderne Westerse beschaving. De Messias van de profetieën, oftewel de Beloofde Messias, moest ingaan tegen het materialisme en atheïsme van deze beschaving en hij moest deze het bestaan van geestelijke realiteiten tonen. Ook moest hij de religieuze propagandisten van deze beschaving weerstaan, die de goddelijkheid van Jezus predikten terwijl hijzelf de Eenheid van God had onderwezen.

De verwachte komst van Jezus werd in de profetieën geassocieerd met de triomf van de islam in de hele wereld en dat was de missie die door hazrat Mirza Ghulam Ahmad werd aangeduid als zijn eigen missie. Wij citeren hier uit enkele van zijn geschriften, die gepubliceerd werden in de tijd toen hij er aanspraak op maakte de Beloofde Messias te zijn:

“Wees niet verbaasd dat de Almachtige God, in deze behoeftige tijd en in de dagen van deze diepe duisternis, een hemels licht heeft neergezonden, en een dienaar van Hem heeft uitgekozen voor het welzijn van de mensheid in het algemeen. Hij heeft hem gezonden om de religie van de Islam op de voorgrond te plaatsen en het licht, dat gebracht werd door de ‘beste van Zijn schepselen’ [d.w.z. de Profeet Mohammed], te verspreiden en de zaak van de moslims te versterken en hun interne toestand te zuiveren ... De waarheid zal zegevieren en de fris-

heid en het licht van de Islam, die haar in vroegere dagen karakteriseerden, zullen hersteld worden, en die zon zal wederom in de volle luister van haar licht verrijzen, zoals zij vroeger verrees.”⁹

Verwijzend naar een voorteken in de Hadith dat ‘de zon uit het Westen zal opkomen’,¹⁰ schrijft hij:

“Wat mij is getoond in een visioen is, dat het opkomen van de zon in het Westen aanduidt dat de Westerse wereld, die van oudsher gehuld is in de duisternis van ongeloof en dwaling, tot verlichting gebracht zal worden met de zon van de Waarheid, en dat die mensen de Islam deelachtig zullen worden ... In werkelijkheid hebben de Westerse landen tot aan heden heel weinig genegenheid getoond voor religieuze waarheden, alsof de geestelijke wijsheid geheel en al aan Azië was geschonken en de materiële wijsheid aan Europa en Amerika ... de Almachtige God heeft nu de bedoeling hen de blik van genade te schenken.”¹¹

“In deze kritieke tijd heeft God een man doen opstaan en deze wenst dat hij het prachtige gezicht van de Islam mag tonen aan de wereld en haar wegen moge openen naar de Westerse landen.”¹²

Islam voor de hedendaagse wereld

Dit waren niet louter aanspraken. In zijn geschriften en lezingen, in het bijzonder vanaf 1891, toen hij claimde de Beloofde Messias te zijn, tot aan zijn dood in 1908, presenteerde hazrat Mirza de beginselen van de Islam op een wijze, waarmee hij wilde aantonen dat deze antwoord geven op de twijfels en vragen van het moderne tijdperk en voorzien in de behoeften van de tijd. Wij hebben in dit artikel niet de ruimte om een fatsoenlijke samenvatting te geven van alle leringen die hij naar voren heeft gebracht.

Het is echter van belang om bepaalde punten die hierna volgen, te vermelden.

De Islam en andere religiën

De Islam leert dat God vóór de Heilige Profeet Mohammed onder alle volken profeten deed opstaan. Zoals bekend geloven de moslims in de Israëlitische profeten waarvan velen in de Heilige Koran worden vermeld. Hazrat Mirza verduidelijkte veel explicieter dan enig voorgaande moslimdenker of -theoloog, dat dit inhoudt dat, afgezien van de Bijbelse profeten, de stichters van de andere grote godsdiensten ook door God gezonden profeten waren die openbaring ontvingen. Zo dienen de moslims bijvoorbeeld de grote hindoewijsgeren, Boeddha, Confucius etc. als ware profeten van God te accepteren. Hij legde grote nadruk op de islamitische leerstelling van de universaliteit van openbaring en stelde dit tegenover de standpunten van de verschillende godsdiensten, die de grote gift van Gods leiding beperkten tot slechts hun eigen volk, stam of land. Bij het becommentariëren van het eerste vers van de Koran, waarin Allah aangeduid wordt als ‘de Heer der werelden’, schrijft hij:

“Opening van de Heilige Koran met dit vers, dat zo’n brede opvatting in zich heeft, behelst een antwoord aan die volkeren die elk de universele gunst en voorzienigheid van God tot zichzelf beperken en andere volkeren beschouwen alsof zij geen schepping van God zouden zijn. ... In de Heilige Koran wordt door middel van verscheidene voorbeelden uitgelegd dat, net zoals de Almachtige God voorzien heeft in de fysieke behoeften van de mensen van elk land, Hij ook voorzien heeft in het geestelijke onderhoud van ieder land en volk.”¹³

Hij geloofde dat moslims vreedzame relaties tot stand konden brengen met de volgelingen van andere godsdiensten, zoals belijders van de hindoereligie in zijn eigen land, door de Goddelijke oorsprong van die geloven te accepteren, en hij stelde voor dat de volgelingen van de andere godsdiensten op hun beurt zouden reageren door respect te tonen voor de Heilige Profeet Mohammed. In de moderne wereld van makkelijker reizen en verplaatsen, met een veel vrijelijker omgang met elkaar van de volgelingen van de verschillende religieën dan in het verleden, heeft hazrat Mirza de relatie van de Islam met andere religieën verduidelijkt op een basis die de moslims en anderen in staat stellen in vrede en harmonie te leven. Hij spoorde ten sterkste aan tot het houden van interreligieuze conferenties waar, in zijn woorden, de exponent van ieder geloof de deugden en verdiensten van zijn eigen godsdienst zou tonen, veeleer dan de fouten van anderen te vinden. Het is belangrijk hierop te wijzen, omdat hij gedwongen was veel van zijn tijd te wijden aan het weerleggen van de meest beschimpende, schunnige en bittere aanvallen op de Islam en de Profeet Mohammed door de christelijke zendelingen en de leiders van de Arya Samaj hindoegroepering. De uitspraken die hij als antwoord hierop deed, worden vaak uit hun eigenlijke verband gerukt om een geheel verkeerde indruk te scheppen, als zou hij op agressieve wijze andere religieën tegemoet treden, terwijl hij in feite duidelijk had gemaakt dat dergelijke antwoorden specifiek gericht waren tegen de venijnige aanvallen van bepaalde individuen.

Tolerantie en de ware betekenis van djihad

Een hieraan gerelateerd punt waarop hij de nadruk legde, is de islamitische leerstelling van tolerantie en edelmoe-digheid ten opzichte van andere religieuze gemeenschappen. Dit staat ook in verband met de verheldering van de leerstelling van de *djihād* en de daarmee geassocieerde vraagstukken. Hazrat Mirza herhaalde dat de Islam haar

volgelingen leert de grootst mogelijke sympathie, respect en vriendelijkheid te tonen tegenover alle mensen, ongeacht hun religie. Religieuze en leerstellige verschillen met anderen moeten ons nooit aansporen onrechtvaardig tegenover hen te zijn. De *djihad* zoals onderwezen door de Islam was niet de daad van een fysieke aanval tegen niet-moslims of het voeren van een oorlog tegen hen, zoals algemeen wordt aangenomen. Het mag die vorm slechts aannemen onder zeer bijzondere omstandigheden, namelijk indien een vijand tracht de moslims door wapengeweld te vernietigen. De *djihād* is een permanente strijd in twee belangrijke betekenissen: (1) de inspanning van een individu om zijn of haar eigen verkeerde verlangens te overwinnen, en (2) de individuele en gezamenlijke inspanning om de boodschap van de Islam aan de wereld te presenteren door middel van kennis en argumenten. Het was deze ware *djihad* waarnaar hazrat Mirza zijn volgelingen de weg wees. De Koran zelf gebiedt de moslims het volgende: ‘*Wa djāhid-hoem bihī djihād-an kabīr-an*’ (25:52), wat betekent ‘Onderneem een machtige *djihād* tegen hen (de ongelovigen) door middel van de Koran’.

In die tijd werd de leerstelling van de *djihād* helemaal verkeerd begrepen, zowel door de meeste moslims als door de critici van de Islam. Het werd uitgelegd alsof van de moslims vereist werd de ongelovigen fysiek aan te vallen. Dit beeldde de Islam uiteraard af als een gewelddadige religie. Door de ware betekenis van deze leerstelling te geven, zoals deze aangetroffen wordt in de Koran en het voorbeeld van de Profeet Mohammed, werd een grote smet verwijderd van de naam van de Islam. Hazrat Mirza leerde ook dat de moslims niet alleen vreedzaam konden leven onder een niet-moslimbestuur, maar dat het waarlijk een plicht was voor de moslimburgers van een niet-moslimstaat de wetten van die staat te respecteren, indien zij daarin de vrijheid hebben hun

religie te praktiseren en te prediken. Hij koesterde de diepe overtuiging dat de Islam de harten van de niet-moslimvolkeren die over de moslims heersen, zou veroveren indien zij verspreid zou worden door argumenten en vreedzame middelen. Daarom wenste hij de Islam helemaal te distantiëren van dwang, geweld en fanatisme. Hij geloofde tevens dat, omdat hij geleet op de Messias, ook hij vreedzame middelen van prediking moest gebruiken en dwang moest afkeuren.

Een ander gevolg van zijn leerstelling in dit opzicht is, dat de moslims hun burgerplicht van het gehoorzamen aan het wereldlijk gezag kunnen vervullen en tegelijkertijd hun religieuze verplichtingen van morele en spirituele vooruitgang kunnen voldoen. Den keizer geven wat des keizers is en God geven wat Gods is – een onderscheid waarvan men over het algemeen denkt dat een moslim dat onmogelijk kan maken. Er zijn tegenwoordig moslimminderheden in ieder Westers land en ook in andere niet-moslimlanden, die juist deze leerstelling zouden moeten naleven. Hazrat Mirza geloofde echter niet, dat de moslims dit dienden te doen uit opportunisme, pragmatisme of hypocrisie, maar uit oprechte overtuiging. Zijn benaderingswijze was geheel tegengesteld aan het denkbeeld van rebellie tegen het gezag om een zogenaamde islamitische regering te vestigen. In dit tijdperk van rede en argumentatie wilde hij, dat de moslims de waarheid van hun religie moesten bewijzen en daardoor hun heersers binnen de schoot van de Islam moesten brengen.

De Islam geeft godsdienstvrijheid

Een laatste punt in dit verband is dat de islamitische leerstelling, die ieder individu vrijheid van godsdienst en het uiten ervan geeft, door hazrat Mirza ten eerste werd benadrukt. Niet enkel erkent de Islam de vrijheid van niet-moslims hun eigen geloof te volgen, maar ook is een moslim vrij een andere religie aan te nemen zonder vrees

voor enig wettelijke straf. Zowel volgelingen van hazrat Mirza als ook sommige andere moslims hebben vanuit de Koran en vanuit de handelingen van de Profeet Mohammed bewezen dat het een pure misvatting is te geloven dat de zogenaamde ‘afvalligheid’ in de Islam bestraft wordt met enig straf, laat staan door de doodstraf. Evenzo is er in de Islam geen strafbare misdrijf van belasteren, beledigen of uitschelden van de Heilige Profeet Mohammed, die zelf de meest bittere beledigingen onderging tijdens zijn leven en toch niemand daarvoor tot enige straf veroordeelde. Wat betreft de beschimpende en aanstootgevende boeken die geschreven zijn tegen de islam, was hazrat Mirza van mening dat de aantijgingen die daarin waren vervat, weerlegd moesten worden. Oproepen tot het verbannen van dergelijke literatuur die in ieder geval zeer wijdverspreid is en onmogelijk te elimineren, of eisen om acties tegen de auteurs, versterken slechts de indruk dat de moslims onbekwaam zijn deze te weerleggen. Hazrat Mirza geloofde dat, als eenmaal twijfels en vragen in de gedachten van de mensen zijn opgekomen, deze niet verwijderd kunnen worden door het uitbannen van boeken, maar door ze te weerleggen met accurate en authentieke kennis.

Het werkelijke karakter van religie

Het laatste punt dat wij vermelden betreffende het hervormingswerk van hazrat Mirza is, dat hij de Islam presenteerde als een religie die het mogelijk maakt in contact te treden met de Levende God. Aldus werd de mens in staat gesteld zichzelf te bevrijden van zonde en een hoger moreel niveau te bereiken door een waarachtige en hartgrondige geloof in God. De door de Islam voorgeschreven handelingen van aanbidding waren gaandeweg verworden tot een louter uitvoeren van mechanische rituelen. Men legde de grootste nadruk op het angstvallig nauwgezet vervullen van de minutieuze details van de uiterlijke vormen, maar zij negeerden in het

algemeen de ware bedoeling die in het hart diende te zijn. Evenzo gaven zij niet veel om het bereiken van het werkelijke doel en effect van deze daden van aanbidding. Zo waren er ook intense discussies of de een of andere kleine, onbeduidende zaak wettig of onwettig was, terwijl daarbij het begaan van veel grotere onrechtvaardigheden juist genegeerd werd. Dit was één van de sterke overeenkomsten tussen de toestand van de moslims van hazrat Mirza's tijd en die van de joden ten tijde van Jezus. Hij bracht dit ook naar voren als een bewijs de Beloofde Messias te zijn:

“Net zoals in de laatste dagen van de Mozaïsche wet een profeet genaamd Jezus opstond, in een tijd waarin de morele toestand van de joden geheel ontaard was, waren zij ver afgedwaald van werkelijke deugdzaamheid ... en hun kennis was beperkt tot formalisme en letteraanbidding ... zo is het noodzakelijk dat ook onder het moslimvolk een *moehaddath* (d.w.z. een geïnspireerde heilige) moet opstaan in de gelijkenis van die profeet en van zijn tijd, wanneer ook zij op dezelfde wijze gedegeneerd zijn als de joden ten tijde van Jezus.”¹⁴

Merk op dat hij, terwijl hij claimt de gelijkenis van de profeet Jezus te zijn, zijn positie van *moehaddath*-zijn verklaart; een term die, zoals eerder opgemerkt, in Sahih Boechāri voorkomt, en waarvan de betekenis in die Hadith-verzameling is gegeven als ‘degene tot wie God spreekt maar die geen profeet is’.

Hazrat Mirza schreef, benadrukte en stelde keer op keer dat slechts lippendienst en de uitoefening van rituelen niet worden geaccepteerd door God, tenzij deze vergezeld gaan van een daadwerkelijke transformatie van iemands karakter en gedrag, en van het opgeven van lagere verlangens en slechte gewoonten en de vervanging

hiervan door reine gedachten en oprechte daden. Hij geloofde dat het effect van geloof en godsdienstoefeningen op iemand gemeten diende te worden aan een waarneembare verbetering in zijn gedragingen en zijn omgang ten opzichte van anderen. Indien er geen positieve verandering plaatsvindt in een mens die zijn gebeden verricht, vast, etc., dan is dit het bewijs dat er iets mis is met de manier waarop hij deze verplichtingen uitvoert, ongeacht hoeveel aandacht hij moge besteden aan de details van de uiterlijke vormen. Hazrat Mirza heeft zijn missie van moslimhervormer eens als volgt uitgelegd:

“Onze religie is dezelfde Islam. Het is niet nieuw. Het zijn dezelfde gebeden, hetzelfde vasten, dezelfde bedevaart en dezelfde zakāt. Het verschil is echter, dat deze plichten thans slechts in een uiterlijke vorm uitgevoerd worden, zonder enige levenskracht erin; wij willen daarin de geest van oprechtheid doen binnendringen. Wij willen dat deze plichten op zo’n manier uitgevoerd worden, dat zij effectief zijn.”¹⁵

Hij spoorde de moslims aan om deze voorschriften, vooral de dagelijkse gebeden, tot middelen te maken om zich het bestaan van God in hun leven te realiseren, door deze uit te voeren vanuit het hart en het verstand en niet alleen met het lichaam. Hij waarschuwde tegen de valse bevrediging gevende en de zichzelf misleidende gevoelens van succes, die een persoon voelt wanneer hij de uiterlijke vorm van een godsdienstige plicht vervult, en zichzelf misleidt dat zijn voorgaande zonden zijn weggewassen door enkel het uitoefenen van een mechanisch ritueel.

Ook tegen de volgelingen van andere godsdiensten voerde hij aan dat verlossing – die door alle geloven wordt

beloofd – niet simpelweg de bevrijding van de straf van het volgende leven kon zijn, maar dat haar tekenen in dit leven waarneembaar moeten zijn in de ‘verloste’ persoon, in termen van de Goddelijke bijstand die hij verkrijgt.

De naam Ahmadiyya

Gedurende ongeveer twaalf jaren nadat de Ahmadiyya Beweging was opgericht, had zij geen naam. Haar leden werden door anderen vaak aangeduid als ‘Mirzai’s’ (of volgelingen van Mirza). Toen de volkstelling van 1901 moest plaatsvinden en Mirza vernomen had dat men op het volkstellingformulier naast zijn religie ook zijn groepering kon aanduiden, maakte hij in een verklaring bekend dat hij zijn beweging de naam ‘moslims van de Ahmadiyya-groep’ had gegeven. De grondgedachte achter deze naam was, zoals hij uitlegde, dat ‘Ahmad’ één van de twee voornaamste namen was van de Heilige Profeet (de andere naam was uiteraard Mohammed). ‘Ahmad’ en ‘Mohammed’ stonden voor de eigenschappen van de Heilige Profeet die hij tentoonspreidde tijdens zijn leven, respectievelijk te Makkah en Madinah. De naam ‘Ahmad’ symboliseerde de innerlijke schoonheid van de Islam en de naam ‘Mohammed’ haar uiterlijke glorie. Terwijl de Islam te Makkah verstoken was van politieke macht en door zuivere prediking werd verspreid, bezaten de moslims te Madinah fysieke macht en bestuur, en zij overwonnen hun vijanden door op hun agressie antwoord te geven met geweld. De toestand van de moslims in de huidige tijd en de tijd die nog voor hen lag kwam volgens hazrat Mirza overeen met het leven van de Heilige Profeet te Makkah. Het was daarom gepast dat de Beweging, die geloofde dat de missie van de Islam in de huidige tijd het tonen van de schoonheid van haar leringen door zachtaardige prediking is, terwijl zij verstoken is van wereldlijke macht, genoemd diende te worden naar de Heilige Profeet Mohammed’s naam Ahmad.

Het eindprofeetschap

Daar er zeer ernstige misvattingen bestaan over de aanspraken van hazrat Mirza Ghulam Ahmad, zullen wij ons nu op dit onderwerp richten. Vanwege zijn aanspraak dat hijzelf de Messias was die voorspeld is in de Hadith en niet Jezus, werd hij door zijn tegenstanders onder de moslim Oelema ervan beschuldigd er aanspraak op te maken een profeet te zijn en het geloof te verwerpen dat de Heilige Profeet Mohammed de allerlaatste profeet van God was. Als antwoord hierop verklaarde hij herhaaldelijk dat hij deze aanspraak niet had gemaakt en hij verzekerde te geloven dat de Heilige Profeet Mohammed de Laatste Profeet was. Bovendien was een argument dat hij ten gunste van zijn eigen aanspraak en tegen de algemene gedachte dat Jezus zou terugkeren op deze wereld naar voren bracht, dat Jezus niet als profeet kon komen na de Profeet Mohammed. Terwijl hij verwees naar de beschrijving van de Heilige Profeet in de Koran als ‘het Zegel (chatam) der Profeten’, schreef hij het volgende:

“De Heilige Koran laat de komst van een boodschapper na ‘het Zegel der Profeten’ niet toe, of hij nu een nieuwe boodschapper zou zijn of een oude.”¹⁶

“Door de uitspraak ‘*Er is geen profeet na mij*’ heeft de Heilige Profeet Mohammed de deur voor een nieuwe profeet of de terugkomst van een oude profeet geheel afgesloten.”¹⁷

“Het werkelijke feit waar ik het meest plechtig van getuig, is dat onze Heilige Profeet ‘het Zegel der Profeten’ is en dat er na hem geen profeet zal komen, noch een oude noch een nieuwe.”¹⁸

Aldus kan er noch een oude profeet en boodschapper, zoals Jezus, noch een nieuwe profeet en boodschapper opstaan na de Heilige Profeet Mohammed. Terwijl hij de aantijging tegen hem – dat hij er aanspraak op zou maken een profeet te zijn – verwierp, schreef hij:

“De mensen die zeggen dat ik er aanspraak op maak een profeet te zijn, hebben een leugen tegen mij verzonnen.”¹⁹

“Ik heb geen aanspraak gemaakt op het profeetschap, noch heb ik hen gezegd dat ik een profeet ben ... Ik heb de mensen niets anders gezegd dan wat ik in mijn boeken heb geschreven, namelijk dat ik een *moehaddath* ben en dat God tot mij spreekt zoals hij tot degenen spreekt die *moehaddath* zijn. ... Het betaamt mij niet dat ik een aanspraak zou maken op het profeetschap en de Islam zou verlaten en mij zou voegen bij de ongelovigen. ... Hoe zou ik aanspraak kunnen maken op het profeetschap terwijl ik een moslim ben.”²⁰

“Ook vervloek ik de persoon die het profeetschap opeist en ik geloof in ‘Er is geen god dan Allah en Mohammed is Zijn Boodschapper’ en ik geloof in het eindprofeetschap van de Heilige Profeet Mohammed. ... er is van mijn zijde ook geen aanspraak op het profeetschap, doch slechts een aanspraak op heiligheid (*wilajah*) en hervormerschap (*moedjaddidijah*).²¹

De positie die hazrat Mirza Ghulam Ahmad aannam, was die van een heilige (*wali*), een geïnspireerde (*moehaddath*) en de hervormer van zijn tijd (*moedjaddid*), alle zijn erkend als geestelijke rangen onder de moslims. In zijn hoedanigheid als *moedjaddid* ontving hij van Allah

de titel ‘Messias’, die het soort werk waarvoor hij was aangesteld tot uitdrukking brengt.

Metaforische toepassing van het woord ‘profeet’

In de geschriften van de geestelijk geleerden van de Islam worden soms termen als profeet (*nabi*) en boodschapper (*rasoel*) gebruikt als aanduiding van moslimheiligen in metaforische zin, indien het noodzakelijk is om de gelijkenis van het werk van een heilige met dat van een profeet te laten zien. Toen hazrat Mirza er aanspraak op maakte de Beloofde Messias te zijn, brachten zijn tegenstanders het bezwaar naar voren dat de Messias die komen zou een profeet moet zijn, omdat hij zo wordt beschreven in de Hadith-profetieën. Hoe kon hij dan, zo vroegen zij zich af, als een niet-profeet de Messias zijn? Het antwoord dat hazrat Mirza jarenlang herhaaldelijk gaf was, dat de term “profeet” in de Hadith metaforisch opgevat moest worden, en niet in haar werkelijke betekenis, en dat een moslimheilige metaforisch een profeet en boodschapper genoemd kan worden. Hij haalde voorbeelden van dergelijke duidelijk metaforische toepassingen ervan aan, zelfs uit de Koran en de Hadith. Hij legde als volgt uit:

“De benaming ‘profeet van God’ voor de Beloofde Messias die zou komen, die afkomstig is van de gezegende tong van de Heilige Profeet Mohammed en aangetroffen wordt in Sahih Moeslim etc., wordt in dezelfde metaforische zin bedoeld, zoals die waarin het in de soefi-literatuur voorkomt als een geaccepteerde en algemene uitdrukking voor de ontvanger van Goddelijke communicatie. Hoe kan er anders een profeet zijn na het Zegel der Profeten.”²²

“God spreekt en communiceert met Zijn heiligen (*awlijā*) van deze oemmah en zij krijgen de kleur

der profeten. In werkelijkheid zijn zij echter geen profeten”²³

De termen ‘profeet’ en ‘boodschapper’ met betrekking tot hazrat Mirza Ghulam Ahmad zijn dus metaforisch gebruikt, of het nu gaat om het toepassen van de Hadith-profetieën op hem of voorkomt in zijn eigen geestelijke ervaringen. Hij heeft zelf keer op keer verklaard, dat deze termen:

- “niet hun werkelijke betekenis hebben”,²⁴
- “niet letterlijk bedoeld zijn”,²⁵
- “gebruikt zijn als een metafoor”,²⁶
- “bedoeld zijn in de metaforische en figuurlijke zin”,²⁷ en “ik ben door God op metaforische wijze een profeet genoemd, en niet op letterlijke wijze.”²⁸

Die uitspraken van hem, die veelvuldig aangehaald worden door zowel de anti-Ahmadiyya propagandisten als door de Qadiani’s, om te trachten te bewijzen dat hij er aanspraak op maakte een profeet te zijn, moeten gelezen worden in het licht van zijn eigen uitleg. Als men dat doet, dan zal men ontdekken dat zijn aanspraak niet is dat hij een profeet is, zoals algemeen wordt beweerd.

Lofuitingen bij zijn dood

Toen hazrat Mirza Ghulam Ahmad in mei 1908 stierf, na een leven dat gewijd was ten dienste van de Islam, kreeg hij de grootste lofuitingen van vele islamitische religieuze leiders en journalisten. Hiervan worden enkele korte passages gegeven:

“De diensten die de overledene aan de Islam heeft bewezen in haar confrontatie met het Christendom en de Arya Samaj verdienen de hoogste lof.”²⁹

“... de rechtvaardigheid vereist dat men de dood van zo’n vastberaden verdediger van de Islam, helper van de moslims en een eminent en onvervangbare geleerde dient te betreuren.”³⁰

“Ongetwijfeld was de overledene een grote voorvechter voor de Islam.”³¹

“Dergelijke personen, die een religieuze en intellectuele revolutie teweegbrengen, worden niet vaak geboren. ... Ondanks onze grote geschillen met Mirza sahib met betrekking tot sommige van zijn aanspraken en geloofsopvattingen, heeft zijn heengaan de ontwikkelde en verlichte moslims er voor altijd van overtuigd dat één van hun zeer grote persoonlijkheden hen heeft verlaten. ... hij trad op tegen de vijanden van de Islam als een zegevierende generaal ... deze dienst die Mirza sahib heeft bewezen, verplicht de volgende generaties tot dankbaarheid voor het feit dat hij zijn plicht van de *djihad* met de pen vervulde, en hij heeft als een aandenken zodanige literatuur achtergelaten, die net zo lang van waarde zal blijven als er bloed stroomt door de aderen van de moslims.”³²

De verspreiding van de Islam in het Westen

In zijn hoedanigheid van de Beloofde Messias die, zoals eerder vermeld, de *dadjdjāl* moest bestrijden, beschouwde hazrat Mirza Ghulam Ahmad het als een hoogst vitaal en essentieel deel van zijn missie om de leerstellingen van de Islam aan de Westerse wereld te presenteren. Hij hechtte hieraan zo’n grote waarde dat, toen hij vorm gaf aan de jaarlijkse conferentie van de Ahmadiyya Beweging, die ieder jaar gedurende drie dagen in december moet worden gehouden, hij als één van haar permanente doelen aankondigde dat “het één van de essentiële vereisten van deze bijeenkomst zal zijn om plannen te maken

voor het geestelijke welzijn van Europa en Amerika, omdat het nu vastgesteld is dat de goedgehartige mensen van Europa en Amerika zich open beginnen te stellen voor het accepteren van de Islam.”³³ Hij betuigde de meest diepe overtuiging dat de Islam in zijn ware en oorspronkelijke vorm de religie was, die de geestelijke behoeften van het moderne Westen zou bevredigen. Dit ondanks het feit dat het leek alsof de moderne wereld de religie verwierp als een anachronisme en ondanks het feit natuurlijk dat in die tijd in het Westen met de grootste afschuw en weerzin tegen de Islam werd aangekeken. Sterker nog, hij zag visioenen van Westerse mensen die de Islam accepteerden en hij beschreef de Britten van zijn tijd als “de eieren van waaruit in de toekomst de jongen van de Islam zullen broeden.”³⁴

Terwijl hij naar de Westerse landen verwees, schreef hij:

“Ik zou willen voorstellen dat er ... geschriften van een uitmuntend soort gezonden moeten worden naar deze landen. Indien mijn mensen mij met hart en ziel helpen, dan wil ik een commentaar van de Koran samenstellen die naar hen gezonden dient te worden nadat het in de Engelse taal is vertaald. Ik kan het niet nalaten om duidelijk te stellen dat dit mijn werk is en dat niemand het zo goed kan doen als ik, of degene die mijn nazaat is en aldus bij mij inbegrepen is.”³⁵

Maulana Muhammad Ali

Deze woorden werden geschreven in een boek, dat in september 1891 werd gepubliceerd. Ongeveer zes jaren later sloot een jonge moslim, die begin twintig was en Muhammad Ali heette, en die één van de weinigen onder de moslims was met een Westerse opleiding, zich aan bij de Ahmadiyya Beweging. Hazrat Mirza onderkende zijn potenties direct en voorzag dat hij bestemd was een bron

van grote kracht te worden voor de zaak van de Beweging. Hij maakte het volgende bekend:

“Ik ben zeer verheugd dat nog een rechtschapen jongeman zich bij onze gemeenschap heeft aangesloten, namelijk mauvi Muhammad Ali, M.A., een advocaat. Ik verwacht zeer veel van hem. ... ik ben er zeker van dat mijn voorspelling niet onjuist zal blijken te zijn, en dat deze jongeman vooruitgang zal boeken op Allah's weg en zo'n voorbeeld zal stellen van standvastigheid in rechtschapenheid en liefde voor het geloof, die door zijn collega's zou moeten worden overgenomen.”³⁶

Na zijn opleiding voltooid te hebben stond de jonge Muhammad Ali in 1900 op het punt om zijn juridische carrière aan te vangen. Maar toen vroeg hazrat Mirza hem zijn leven geheel aan de zaak van de Islam te wijden en de redactie te voeren van een Engelstalig tijdschrift, dat hij van plan was uit te geven. Hazrat Mirza schreef het volgende:

“Het was voor mij altijd een zaak van bezorgdheid en ongerustheid dat alle waarheden, geestelijke kennis, solide argumenten ter ondersteuning van de religie van de Islam en zaken die de menselijke ziel bevredigen, die aan mij zijn onthuld, en nog steeds worden onthuld, niet ten goede waren gekomen aan de modern opgeleide klassen van dit land en aan de zoekers naar waarheid onder de Europeanen. Deze pijn was zo groot dat het niet meer te verdragen was. ... Daarom is, ter verwezenlijken van doelstelling die het werkelijke doel van mijn leven is, een idee naar boven gekomen. En dat is het uitbrengen van een blad in het Engels ter realisering van de hiervoor genoemde doelstellingen.”³⁷

Dus voor het verwezenlijken van wat hij noemt “het werkelijke doel van mijn leven” stelde hazrat Mirza maulana Muhammad Ali aan als redacteur van dit blad, getiteld *The Review of Religions*, waarvan de publicatie aanving in 1901. De omloop van dit blad – een uniek islamitisch blad voor die tijd – breidde zich buiten India uit naar de V.S. en Rusland. In dit maandblad sprak hazrat Mirza tot het Westen via de Engelse woorden van maulana Muhammad Ali.

In het nieuwsblad *Badr* van de Ahmadiyya gemeenschap staat opgetekend, dat hazrat Mirza op een dag in februari 1907 aan maulana Muhammad Ali vroeg om bij hem te komen en instrueerde hem als volgt:

“Het is mijn wens dat voor de vervulling van de plicht van de verspreiding van de Islam in Europa en Amerika een boek geschreven moet worden in het Engels. Dit is jouw werk. De reden waarom de Islam zich momenteel niet verspreidt in die landen ... is dat die mensen zijn werkelijke leerstellingen niet kennen; evenmin zijn deze aan hen voorgelegd. Zij hebben er recht op dat aan hen de werkelijke Islam wordt getoond ... Al die zaken waarmee de eer van de Islam in dit tijdperk is verbonden en al die argumenten die de Almachtige God mij heeft gegeven om de waarheid van de Islam te bewijzen, dienen verzameld te worden om zo een veelomvattend boek samen te stellen, waarvan deze mensen veel profijt zullen hebben.”³⁸

Aldus werd maulana Mohammad Ali door hazrat Mirza belast met de algemene taak het geloofsvernieuwende beeld van de Islam, welke hij in zijn hoedanigheid van *moedjaddid* des tijds had ontsluitend, in een systematische en gedetailleerde vorm aan de wereld te presenteren. Het

speciale boek, dat de maulana schreef ter uitvoering van deze specifieke opdracht, wordt verderop vermeld.

Muhammad Ali zet hazrat Mirza's werk voort

De maulana legde zichzelf toe op dit werk en zette het onophoudelijk voort en breidde het stap voor stap uit, tot het einde van zijn leven in 1951. Echter, kort nadat hij dit werk was begonnen vond in het jaar 1914 een scheuring plaats in de Ahmadiyya Beweging. Dit leidde onder leiding van de maulana tot de oprichting in Lahore van de *Ahmadiyya Anjuman Isha'at Islam*, hetgeen betekent de Ahmadiyya Genootschap voor de Verspreiding van de Islam. Wij zullen verderop enkele bijzonderheden geven over de achtergronden en oorzaken van deze gebeurtenissen. Het is voldoende hier op te merken dat het grootste deel van het werk van de maulana, dat wij nu behandelen, gedaan werd nadat hij het hoofd van de Lahore Ahmadiyya Beweging werd.

De Engelse vertaling van de Koran met commentaar

De eerste grote stap op deze weg was het uitgeven van de Engelse vertaling van de Heilige Koran met uitgebreide commentaar, waarmee hij in het jaar 1909, kort na hazrat Mirza's dood aanving. Dit omvangrijk werk werd in 1917 gepubliceerd. Hoewel het strikt genomen niet de eerste Engelse vertaling door een moslim was, aangezien er daarvoor al twee waren verschenen, was het zeker de eerste door een moslim die enigszins algemeen in omloop was. Bovendien was het, zoals een moslimrecensent jaren later opmerkte, "het eerste door een moslim gepubliceerd werk met een degelijkheid die Koranische wetenschap waardig is en die de standaarden van moderne publicaties bereikt".³⁹ Het kreeg vele blijken van waardering van zowel moslims als niet-moslims, zoals:

- “accuraat en betrouwbaar”,
- “een waardevolle dienst, niet alleen aan de Islam maar aan het brede publiek”,
- “zuiver en simpel taalgebruik”,
- “onder scheppingen van literaire meesterwerken door de mens neemt het zonder twijfel een positie van aanzien en uitmuntendheid in”,
- “een werk waar iedere geleerde met recht trots op mag zijn”.

Een Indiase Soenni moslimgeleerde, maulana Abdul Majid Daryabadi, die later zelf de Koran vertaalde, schreef dat “het ontkennen van de uitmuntendheid van de vertaling van maulvi Muhammad Ali, de invloed die hij heeft uitgeoefend en zijn bruikbaarheid bij het bekeren, zou zijn als het ontkennen van het licht van de zon”. Hier voegde hij het volgende aan toe: “De vertaling heeft zeker geholpen om duizenden niet-moslims tot de moslimgemeente te brengen, en honderdduizenden ongelovigen veel dichter tot de Islam.” Hij verhaalde verder hoe deze vertaling “mij tot de Islam bracht toen ik rondddwaalde in duisternis, atheïsme en scepticisme”.⁴⁰

Een andere soenni moslimrecensent schreef: “De eenvoud van haar taalgebruik en de juistheid van de vertaling zijn alle benijdenswaardig. De schrijver heeft zijn verklarende aantekeningen in alle opzichten vrij gehouden van sektarische invloeden met een wonderbaarlijke onpartijdigheid.”⁴¹

De vertaling van de maulana maakte een aanzienlijke indruk onder de moslims als ook in de Westerse wereld en het was voor enige jaren de enige verkrijgbare Engelse vertaling met commentaar door een moslim. De andere bekende Engelse vertalingen die door moslims werden gedaan verschenen een aantal jaren later en hadden ongetwijfeld baat bij het werk van de maulana. Tegen het

einde van zijn leven, na de Tweede Wereldoorlog, reviseerde de maulana zijn vertaling en commentaar uit 1917 grondig. Het taalgebruik van de vertaling werd gesimplificeerd en het commentaar werd bijgewerkt in het licht van de veranderde toestand in de wereld. De gereviseerde editie werd voor het eerst uitgebracht in 1951.

Recentelijk heeft de USA-afdeling van de Lahore Ahmadiyya Beweging deze vertaling op een veel grotere schaal gedrukt en verspreid dan ooit tevoren, waarvan vele duizenden exemplaren elk jaar gedistribueerd worden. Dit is tevens ondernomen om een diepgekoesterde wens van wijlen de maulana – het voortbrengen van uitgaven van dit werk in andere talen – in vervulling te laten gaan. Dientengevolge zijn tot heden de Spaanse, Franse, Indonesische, Russische, Nederlandse, Duitse, Italiaanse, Turkse en Hindi versies uitgegeven. In de nabije toekomst zullen vertalingen in andere talen verschijnen, zoals Chinees, Albanees, Filippijns, Vietnamees.

Het boek 'The Religion of Islam'

Zoals eerder vermeld, wilde hazrat Mirza dat maulana Muhammad Ali een veelomvattend boek over de Islam schreef in het Engels. Dit deed de maulana in de vorm van het volumineuze werk *The Religion of Islam*, welke voor het eerst werd gepubliceerd in 1936. Het gaat uitvoerig in op de bronnen van de Islam (de Koran, Hadith, islamitisch recht), de geloofspunten en leerstellingen van de Islam, en de toepassing ervan in de praktijk. Het verkreeg een grootse recensie van Marmaduke Pickthall, een Britse moslim die zelf een vertaler is van de Koran in het Engels. Hij schreef in de *Islamic Culture quarterly*, waarvan hij de redacteur was, het volgende:

“Waarschijnlijk is er niemand in leven die zich langer of op meer waardevolle wijze heeft ingezet

voor de zaak van de Islamitische wederopbloei dan maulana Muhammad Ali van Lahore. Zijn literaire werken, tezamen met die van wijlen Khwaja Kamal-ud-Din, hebben de Ahmadiyya Beweging faam en aanzien gegeven. Naar onze mening is dit huidige boek zijn beste werk ... Een dergelijk boek is ten zeerste nodig als wij in vele moslimlanden personen zien, die enthousiast zijn de Islam te doen opleven, maar fouten maken door een gebrek aan deze kennis. ... Wij zijn het niet altijd eens met maulana Muhammad Ali's conclusies over minder belangrijke punten – soms komen ze ons excentriek voor – maar zijn uitgangspunten zijn altijd zuiver, wij zijn ons steeds bewust van zijn diepe oprechtheid, en zijn diepe eerbied voor de Heilige Koran is op zich al voldoende om alle essentialia in zijn werk te waarborgen.^{»42}

Het feit dat de heer Pickthall een orthodoxe soenni moslim was, en één die de Ahmadiyya Beweging aanvankelijk niet gunstig gezind was, maakt bovenstaande blijk van waardering hoogst opmerkelijk. Zowel maulana Muhammad Ali's commentaar van de Koran als zijn boek *The Religion of Islam* zijn gebaseerd op de beginselen en interpretaties uiteengezet in de geschriften van hazrat Mirza en dit feit wordt door de maulana duidelijk vermeld in zijn voorwoord bij deze werken. In het voorwoord bij zijn vertaling van de Heilige Koran schrijft hij het volgende, als hij zijn erkentelijkheid betuigt over de geraadpleegde bronnen:

“Als laatste heeft de grootste religieuze leider van deze tijd, Mirza Ghulam Ahmad uit Qadian, mij geïnspireerd met alles wat goed is in dit werk. Ik heb gretig gedronken uit de fontein van kennis die deze grote Hervormer – *Moedjaddid* van de huidige

eeuw en grondlegger van de Ahmadiyya Beweging – heeft doen stromen.”

In het voorwoord van *The Religion of Islam* vertelt hij de lezers: “droeg ... hazrat Mirza Ghulam Ahmad mij op een Engels boek te schrijven, dat alles moest bevatten wat een moslim of een niet-moslim nodig moest weten over de religie van Islam en dat noodzakelijk was om een getrouw beeld tegen over de religie, die ten zeerste verkeerd werd voorgesteld”.

De denkbeelden van hazrat Mirza, die door de pen van maulana Muhammad Ali werden weergegeven en welke ideeën hij duidelijk toeschreef aan de stichter van de Ahmadiyya, werden door orthodoxe, erkende soennitische religieuze leiders goedgekeurd als de juiste weergave van de Islam, als de meest waardevolle dienst aan de Islamitische wederopleving, die niet geëvenaard werd door iemand anders, en die grote aantallen van verdwaalde moslims en niet-moslims tot de Islam bracht. Hoezeer verschilt dit met de venijnige en grove propaganda die tegenwoordig gevoerd wordt tegen de stichter van de Ahmadiyya Beweging, en die hem afschildert als een vijand van de Islam!

Andere geschriften

Maulana Muhammad Ali schreef ook verscheidene andere boeken in het Engels, waarvan de meest belangrijke de volgende zijn: *A Manual of Hadith* (selecties uit de Hadith-werken die betrekking hebben op het praktische leven, met Arabische tekst, vertaling en verklarende noten), *Muhammad The Prophet* (biografie van de Profeet), *The Early Caliphate* (geschiedenis van de eerste vier Kaliefen), *Living Thoughts of the Prophet Mohammed*, *The New World Order* (hoe de Islam de sociale, economische en politieke problemen van de moderne wereld kan oplossen), en *The Founder of the Ahmadiyya*

Movement (korte biografie van hazrat Mirza Ghulam Ahmad). Deze boeken zijn of worden in andere talen vertaald, te weten in het Duits, Nederlands, Frans, Spaans en Russisch. Hij produceerde ook een groot aantal verhandelingen en kleine boekjes over de Islam en de Ahmadiyya Beweging.

Ook dient vermeld te worden, dat de maulana op nog groter schaal in het Oerdoe heeft geschreven voor de moslims van het Indiase subcontinent. In het midden van de twintiger jaren bracht hij een Oerdoe-vertaling met commentaar voort, getiteld *Bajaan al-Qoeran*, die veel gedetailleerder is dan het Engelse werk. Niet veel later verscheen zijn volumineuze Oerdoe-vertaling en commentaar van de gehele Sahih Boechari. Vervolgens zijn er verscheidene omvangrijke werken verschenen over de Ahmadiyya Beweging, zoals *Tahrik-i Ahmadiyyat* en *Al-Noeboewwat fil Islam* (beide zijn later in het Engels vertaald), welke de aanspraken van hazrat Mirza behandelen en de Qadiani-opvattingen weerleggen, in het bijzonder de verkeerde leerstelling dat hij een profeet zou zijn en als zodanig geaccepteerd dient te worden, omdat men anders geen moslim kan zijn.

Andere werken van de Lahore Ahmadiyya Beweging

Behalve de geschriften van maulana Muhammad Ali is er een enorme hoeveelheid missionair en literair werk verricht door de Beweging. Er zijn vele intellectuele grootheden, vermaarde missionarissen, invloedrijke sprekers en beroemde geleerden en schrijvers geweest, die de Beweging hebben gediend. Uit deze groep vermelden wij kortheidshalve slechts de namen van Khwaja Kamal-ud-Din, maulana Sadr-ud-Din, dr. Basharat Ahmad, maulana Abdul Haq Vidyarthi en, uit recentere tijden, Hafiz Sher Muhammad. Deze lijst is in geen enkel opzicht volledig. Hun werk en hun geschriften zijn te omvangrijk om in dit boekje in detail op te noemen.

De Woking Muslim Mission

Met betrekking tot zendingswerk, stichtte Khwaja Kamal-ud-Din (1870-1932) reeds in 1913 de Woking muslim Mission in de moskee van Woking in Engeland. In die koloniale tijden moest een Indiase onderdaan die een missie in Engeland tot stand wilde brengen om de kerkelijke leerstellingen, waarin in die tijd zo onwrikbaar werd geloofd, te weerleggen en om de Islam te prediken aan de overheersers, over uitzonderlijke moed en visie beschikken. Dit laat de buitengewone geloofskracht, zelfvertrouwen en geestdrift zien waarmee de volgelingen van hazrat Mirza Ghulam Ahmad werden bevangen als zij in contact met hem kwamen. De Khwaja bekeerde al gauw een groot aantal Britten tot de Islam, waaronder hoogopgeleide leden van de adelstand, zoals Lord Headley (overleden in 1935).

De Woking Mission presenteerde een non-sektarische Islam zonder toespeling op de bijzondere geloofsopvattingen van een bepaalde groep, zelfs niet die van de Ahmadiyya Beweging, maar haar interpretatie van de Islam was die van de Lahore Ahmadi's (bijvoorbeeld over kwesties als het Islamitische standpunt over Jezus, oorlog in de Islam, betekenis van *djihaad*, etc.) en de Lahore Ahmadiyya literatuur werd van daaruit gedistribueerd. Gedurende meer dan een halve eeuw was deze Mission het middelpunt van de Islam in Engeland en werd het beschouwd als de zinnebeeldige voorstelling van de gehele moslimgemeenschap. Haar imaam, een functie die gewoonlijk door een Lahore Ahmadi werd bekleed, werd beschouwd als de imaam van alle moslims van het Verenigd Koninkrijk. De geschiedenis van de Islam in Engeland gedurende de 20^e eeuw tot het midden van de jaren zestig is nauw verbonden met de geschiedenis van de Woking Mission. Behalve het werk in Engeland onderhield de Woking Mission ook contact met moslims in vele andere delen van de wereld en haar literatuur ging naar landen over de gehele aardbol.

De meest vermaarde publieke figuren uit de moslimwereld, zoals staatshoofden, koninklijken, intellectuelen, politici, schrijvers, die Engeland bezochten of daar verbleven, woonden de religieuze plechtigheden van de Woking Mission bij. Men kan rapportages van deze bezoeken over vele decennia, met foto's, aantreffen in het maandblad *The Islamic Review* van de Missie. Heden ten dage is het nauwelijks voor te stellen dat de meest prominente moslim politieke, religieuze en intellectuele leiders hun gebeden achter een Ahmadi imaat verrichtten.

In de zestiger jaren, toen de anti-Ahmadiyya 'oelema vanuit Pakistan naar Engeland begonnen te komen in het kielzog van de immigratie van een groot aantal Pakistanen naar dit land, konden zij het bestaan van een Lahore Ahmadiyya-missie in een moslim-moskee niet dulden en zij verdreven de missie uit de Woking-moskee.

De moskee en de Missie van Berlijn

Een andere baanbrekende missie is gevestigd in het hart van Berlijn, Duitsland, waar door de Beweging in 1926 een grote moskee en een aangrenzend missiehuis werden gebouwd onder toezicht van maulana Sadr-ud-Din. Deze missie werd, net als die van Woking, beschouwd als het middelpunt van de Islam in Duitsland en als zinnebeeldige voorstelling van alle moslims, en haar invloed strekte zich uit naar andere delen van Europa. Deze missie was, evenals de Woking Mission, van historisch belang en beroemde moslims en bekeerlingen tot de Islam hebben hier contact mee gehad. Hoewel er veel schade aan werd toegebracht tijdens de gevechten tegen het einde de Tweede Wereldoorlog, toen Berlijn werd ingenomen door de geallieerde strijdkrachten, overleefden de gebouwen wonderbaarlijk genoeg de oorlog. De Missie is tot op de dag van vandaag actief en alle belangrijke publicaties van de Anjuman die hiervoor staan vermeld, zijn ter ondersteuning van het zendingswerk in de Duitse taal vertaald.

Andere Missies en afdelingen

De Lahore Ahmadiyya Beweging heeft ook uitgebreid zendingswerk verricht om aan moslimgemeenschappen van Indiase origine, die gevestigd waren in verschillende landen, zoals Fiji, Suriname, Trinidad, Guyana, Zuid-Afrika, hulp te verlenen. Zoals op het Indiase subcontinent, zagen de moslims in deze landen aanvallen van christelijke missionarissen en de Arya Samaj hindoegroepering onder ogen. De Beweging begon deze te weerleggen en van antwoorden te voorzien. Hierdoor ontstond er een grote Lahore Ahmadiyya-aanhang in deze landen. Indonesië is een ander land waar de Beweging heeft gewerkt sinds de jaren twintig. In dit land is het ledental nu heel groot.

De ‘splitsing’ in de Ahmadiyya Beweging

De literaire werken van maulana Muhammad Ali zijn niet zijn enige grote verdiensten. Het nageslacht zal hem eeuwig dankbaar zijn voor het behoeden van de Ahmadiyya Beweging voor extremisme en het behouden van de ware idealen van de stichter, hazrat Mirza. De Ahmadiyya Beweging was niet opgericht als zomaar nóg een groepering in de Islam die, net als andere groeperingen en facties, zich zou verwickelen in sektarische kibbelarijen en medemoslims met andere opvattingen tot *kāfir* en ‘verstotelingen uit de Islam’ zou betitelen. Deze Beweging was opgericht als een kracht om de ware Islamitische idealen te presenteren. Zelfs tot aan de laatste dagen van zijn leven in mei 1908 sprak hazrat Mirza, in zijn opgetekende gesprekken met andere moslims tijdens zijn verblijf in Lahore, over zichzelf als een *moedjaddid*⁴³ en verzekerde hen, dat hij moslims buiten zijn Beweging niet als *kāfir* beschouwde; integendeel, het waren de andere *oelemā* die verkondigden dat hij en zijn volgelingen buiten de schoot van de Islam stonden.⁴⁴

Na hazrat Mirza Ghulam Ahmad's dood werd zijn rechterhand en hooggeschoolde Islamitische geleerde

maulvi Nur-ud-Din, die ook zeer gerespecteerd werd door moslims buiten de Ahmadiyya Beweging, unaniem gekozen tot hoofd van de Beweging. Bepaalde leden van de familie van de stichter koesterden echter de wens een geestelijke opvolging te vestigen die erfelijk is, maar zij verkeerden niet in de positie hun ambities vooralsnog waar te maken, in het bijzonder daar hazrat Mirza's oudste zoon, Mirza Bashir-ud-Din Mahmud Ahmad, die de pretendent was, op dat moment nog te jong was.

Teneinde een platform voor een campagne om het leiderschap te creëren, begonnen Mirza Mahmud Ahmad en zijn medestanders ongeveer drie jaar later het standpunt te verkondigen dat een persoon geen moslim kon zijn door uitsluitend geloof in de *Kalimah Sjahādah* en in het profetschap van de Heilige Profeet Mohammed te betuigen, maar dat hij bovendien moest erkennen dat Mirza Ghulam Ahmad een profeet van God was. Het standpunt dat werd ingenomen was dat, net zoals bij het verschijnen van de Heilige Profeet Mohammed er van de volgelingen van de vorige profeten werd vereist om in hem te geloven teneinde moslim te kunnen worden, thans met de verschijning van de profeet Mirza Ghulam Ahmad geloof in hem beleden moest worden om moslim te kunnen zijn. En het geloof in Mirza Ghulam Ahmad, zo werd verder beweerd, wordt erkend door het afleggen van de inwijdingsgelofte (*bai'at*) bij het hoofd van de Ahmadiyya Beweging, die de werkelijke en ware *chalīfah* van alle moslims is. In een korte tijd later gepubliceerd boek drukte Mirza Bashir-ud-Din Mahmud Ahmad deze doctrine met exact de volgende (in het Nederlands weergegeven) woorden uit:

“... al die zogenaamde moslims die niet formeel hun intrede hebben gedaan in zijn *bai'at*, waar zij zich ook mogen bevinden, zijn *kafirs* en buiten de schoot van

de Islam, zelfs al hebben zij de naam van de Beloofde Messias niet gehoord.”⁴⁵

“Ik heb geschreven dat, aangezien wij geloofden dat de Beloofde Messias één van de profeten van God is, wij zijn verwerpers onmogelijk als moslims konden beschouwen.”⁴⁶

Maulana Muhammad Ali en andere prominente leden van de Beweging bestreden deze denkbeelden als zijnde zowel tegenstrijdig aan de basisleerstellingen van de Islam als aan de door hazrat Mirza Ghulam Ahmad geuite geloofsovertuigingen. De maulana verklaarde deze gebeurtenissen, in een kort daarna gepubliceerde Engelse verhandeling in 1918, als volgt:

“M. Mahmud, een zoon van de stichter van de Beweging, die het huidige hoofd is van de Qadian-groep van de gemeenschap, begon ongeveer drie jaren na de dood van de Beloofde Messias geleidelijk te vervreemden van de basisbeginselen van het Islamitische geloof, waarbij hij zover ging om duidelijk te verklaren dat honderden miljoenen moslims die op de wereld leven, niet meer als moslims behandeld dienen te worden ... Een groot aantal van de ontwikkelde leden van de gemeenschap, dat de moed had zich openlijk te distantiëren van de door hem onderwezen onjuiste doctrines, bemerkte het grote gevaar voor de gehele gemeenschap toen na de dood van maulvi Nur-ud-Din een bepaalde klik in de gemeenschap, zonder enig algemene vergadering, erin slaagde M. Mahmud tot leider van Qadian te heffen. Zij (de groep die zich hiervan distantieerde) groepeerden zich onmiddellijk op basis van de ware leerstellingen van de Beloofde Messias en na tevergeefs anderhalve maand geprobeerd te hebben de eenheid in de beweging te bewaren, richtten zij zich op 2 mei 1914 een afzon-

derlijke Genootschap op, die bekend staat als de Aḥmadiyya Anjuman Isha'at-i Islam, die nu serieus werkt aan de verspreiding van de Islam.⁴⁷

Aldus werd de Lahore Aḥmadiyya Beweging in het leven geroepen met twee karakteristieke geloofspunten: (1) dat de Heilige Profeet Mohammed de Laatste Profeet is na wie geen enkele profeet kan verschijnen, en (2) dat degenen die geloven in de Heilige Profeet Mohammed een broederschap vormen. En zolang een persoon zijn lidmaatschap van de broederschap van de Islam betuigt door te verklaren: 'Er is geen god dan Allah, Mohammed is de Boodschapper van Allah', kan hij door welke macht dan ook op aarde niet uit de Islam verstoten worden of gebrandmerkt worden als een *kāfir*.

Maulana Muhammad Ali schreef uitvoerig over deze twee kwesties, in het bijzonder in het Oerdoe, en men kan zonder overdrijving stellen dat nooit tevoren in de geschiedenis van de Islam enig moslimgeleerde deze vraagstukken zo breedvoerig heeft behandeld en deze geloofspunten met zulke afdoende argumenten heeft vastgesteld. Ongetwijfeld zal de doorsneegroep van Soennitische moslims schijnbaar deze geloofspunten onderschrijven. Een nadere beschouwing toont echter aan dat hun acceptatie van deze geloofspunten niet absoluut is, maar onderworpen is aan bepaalde voorwaarden. Er wordt geloofd in de Profeet Mohammed als de Laatste Profeet, maar er wordt ook beweerd dat Jezus, een profeet, na hem zal verschijnen. En terwijl er mogelijk lippendienst bewezen wordt aan de *Kalimah*, die de definitie geeft van de moslimbroederschap, worden niettemin volstrekt goede moslims (niet alleen Aḥmadi's) geregeld uitgemaakt voor *kāfir* en *moertadd* (afvallige) door verordeningen uitgevaardigd door religieuze leiders en scholen.

Leiderschap van de Ahmadiyya Beweging

Een ander aanverwant geloofspunt dat door de Qadiani-leider, Mirza Mahmud Ahmad, werd verkondigd, was dat ieder hoofd van de Ahmadiyya Beweging na hazrat Mirza, feitelijk door God wordt aangewezen, dat hij op Goddelijk gezag handelt, dat hij absolute macht dient te bezitten en dat hij onvoorwaardelijk zoals een autocraat moet worden gehoorzaamd. In feite wordt hij verondersteld de werkelijke heerser en *chalīfah* van alle moslims te zijn, waarbij het voor iedere moslim verplicht is hem te accepteren en te gehoorzamen.

Geheel in tegenstelling hiermee had hazrat Mirza Ghulam Ahmad het ware Islamitische beginsel van ‘besturen door middel van beraadslaging’ opnieuw ingevoerd voor het besturen van de Ahmadiyya Beweging. Ongeveer 2 tot 3 jaren vóór zijn dood had hij zijn ‘Testament’ gepubliceerd, waarmee hij een orgaan van personen, veertien in aantal, in het leven had geroepen als het hoogste bestuurscollege van de Beweging. Dit orgaan beschreef hij als zijn ‘opvolger’ en hij bepaalde dat na zijn dood haar meerderheidsbesluiten bindend zouden zijn. Geen enkele individuele hoofd zou autocratische macht uitoefenen. In feite waren het zulke systemen van absoluut religieus gezag, die vroegere moslim geestelijke bewegingen tot corruptie en verderf hadden geleid. Het bestuurslichaam dat door Hazrat Mirza in het leven werd geroepen, werd door hem onmiddellijk aan het werk gezet twee jaar voor zijn dood.

Na de splitsing in 1914 zette de Qadiani-beweging onder leiding van Mirza Mahmud Ahmad het systeem, dat gevestigd werd door de stichter van de Ahmadiyya Beweging, opzij en verving het door een autocratisch systeem van absolute heerschappij van de *chalīfah*. Langzamerhand eigende de functie van de *chalīfah* zich meer en meer macht toe en degradeerde de volgelingen tot een positie van volkomen slaafsheid en totaal blinde gehoorzaamheid.

Oppositie tegen de Beweging

De Ahmadiyya Beweging ondervond vanaf het begin hevige tegenstand, vooral van de doorsnee *oelemā* en religieuze leiders. De extreme leerstellingen van de Qadiani's vanaf 1914 waren koren op de molen van de tegenstanders, die nu konden wijzen op de Qadiani-standpunten ter ondersteuning van hun aantijgingen dat hazrat Mirza Ghulam Ahmad er aanspraak op gemaakt zou hebben een profeet te zijn. Bovendien veroorzaakte de Qadiani-bewering dat hun *chalifah* het werkelijke hoofd van de moslim-oemma is, het aanduiden van zichzelf als een soort moslimregering-in-afwachting en het formeren door hen van nagenoeg hun eigen staat in een staat binnen Pakistan, veel wrevel onder de doorsnee moslimgemeenschap en argwaan in de ogen van de overheid. Dit stelde de moslim religieuze leiders met politieke ambities (nu bekend als moslimfundamentalisten) in de gelegenheid om, steeds wanneer zij zichzelf op de voorgrond wensten te plaatsen of hun sterkte wilden laten zien, grootschalige anti-Ahmadiyya campagnes op touw te zetten.

Ahmadi's tot niet-moslims verklaard in Pakistan

In 1974 dwong een dergelijke campagne van de religieuze politieke partijen in Pakistan de wereldlijke regering van de heer Z.A. Bhutto toe te geven aan hun eisen om wetsartikelen in de grondwet op te nemen, die alle leden van de Ahmadiyya Beweging, of het nu Qadiani's waren of leden van de Lahore-tak, bestempelden als niet-moslims. Verder bouwend op dit fundament vaardigde president Zia-ul-Haq in 1984 decreet uit, die de Ahmadi's verbood om zich moslim te noemen, om zich op welke manier dan ook voor moslims uit te geven, om bepaalde moslimhandelingen te verrichten en bepaalde Islamitische termen te gebruiken, en daarnaast voerde dit decreet misdrijfstraffen in voor het schenden van deze verboden. In Pakistan dient een aanvrager op de aanvraagformulieren voor een identiteitsbewijs (het hebben waarvan een verplichting is voor iedere burger)

of op die ter verkrijging van een paspoort zijn religie op te geven. En in de betreffende kolom staat 'Ahmadi' vermeld als een religie naast 'moslim', 'Christen' of 'Hindoe'. Een ieder die zichzelf als 'moslim' beschouwt, is verplicht een verklaring te ondertekenen waarmee hij of zij verklaart geen Ahmadi te zijn, dat hij Mirza Ghulam Ahmad 'als een bedrieger' beschouwt en dat zijn volgelingen niet-moslams zijn. Ieder volwassen moslim in Pakistan, waarvan een grote meerderheid analfabeet is en velen niet eens weten wie Mirza Ghulam Ahmad was of wat Ahmadi's zijn, ziet zich dus voor de situatie geplaatst te moeten verklaren, dat hij gelooft dat de stichter van de Ahmadiyya Beweging een bedrieger is en alle Ahmadi's niet-moslams zijn.

De onaangename wettelijke en sociale gevolgen van deze repressieve maatregelen Pakistan zijn goed vastgelegd in persverslagen. Ook buiten Pakistan hebben deze maatregelen en de daaraan gekoppelde valse propaganda tegenwerking en kwelling van de Ahmadi's uitgelokt of aangemoedigd. Dit gebeurde zowel in moslim- als in niet-moslimlanden, en zelfs in het Westen, door de *oelemā* van de aldaar gevestigde moslimgemeenschappen.

Wettelijke definitie van 'moslim'

Men dient op te merken dat de Islam duidelijk en eenvoudig heeft gedefinieerd wie in wettelijke zin een 'moslim' is; bijvoorbeeld degene die mondeling de *Kalimah Sjahādah* aflegt, of degene die op de manier van de moslams bidt in de richting van de *Qiblah* te Makkah. Het veranderen van deze definities is geheel tegen de Islamitische leerstellingen en schept een zeer gevaarlijk precedent. Ons standpunt is derhalve dat deze speciale wetten van Pakistan totaal geen geldigheid hebben in de Islam. De meeste goed geïnformeerde moslams in Pakistan beschouwen deze wetten als een aanfluiting en als een bespotting van zowel rechtvaardigheid als van de Islamitische leerstellingen en sommigen

van hen hebben voldoende moed getoond dit publiekelijk uit te spreken.

De vraag of de Lahore Ahmadi's moslims zijn, is onderzocht door de burgerlijke gerechten van Zuid-Afrika. In het begin van de jaren tachtig spande een lid van de Lahore Ahmadiyya Beweging in Cape Town een rechtszaak aan tegen een groep moslimgeestelijken (bekend als de Muslim Judicial Council). Hij beriep zich erop dat deze organisatie de Lahore Ahmadi's belasterde door hen *kāfir* te noemen en hen van hun rechten te beroven om moskeeën te mogen betreden en om begraven te worden op Islamitische begraafplaatsen. De lokale anti-Ahmadiyya *oelemā* kregen bij de voorbereiding van hun verweer om de Ahmadi's *kāfir* te mogen noemen volledige steun van de allerhoogste *oelemā*, officiële specialisten in het Islamitisch recht en rechters van religieuze gerechten uit Pakistan. De gedaagden voelden er weinig voor dat de gerechten vanuit Islamitische bronnen het vraagstuk zou onderzoeken wie gerechtigd waren om zich als een 'moslim' te beschouwen, en in de laatste fase van de rechtszaak in 1985 kozen zij ervoor om hun standpunt niet meer te verdedigen. Derhalve werd het oordeel uitgesproken dat de Ahmadi-eiser "erkend wordt een moslim te zijn en als zodanig recht heeft op alle rechten en privileges die moslims toekomen".⁴⁸

De Lahore Ahmadi's geloven dat de onderdrukkingen en vervolgingen, die zij vandaag de dag ondergaan, deel uitmaken van de ontberingen die een moslim moet verdragen in zijn strijd de waarheid te verspreiden. Zij beschouwen hun Beweging als de vervulling van het doel neergelegd in de Heilige Koran met de volgende woorden waarmee de gelovigen worden aangesproken: "En in jullie midden moet er een groep zijn die uitnodigt tot het goede, het juiste beveelt en het foute verbiedt. En dit zijn degenen die succesvol zijn" (3:104). Zij geloven dat zij het oor-

spronkelijke beeld van de Islam presenteren, zoals dit in de Heilige Koran en in de voorbeelden uit het leven van de Heilige Profeet Mohammed wordt gevonden en het is een beeld dat voorziet in de behoeften van de gehele mensheid in deze moderne tijd.

Ahmadiyya-opvattingen hebben steeds meer invloed op andere moslims

Het is een feit dat veel van de door de Lahore Ahmadiyya Beweging voortgebrachte kennis en interpretatie van de Islam, die aanvankelijk als ‘onorthodox’ en zelfs als onislamitisch werden bestempeld, langzamerhand worden geaccepteerd door andere moslims. Een werk als Mohammed Asad’s Engelse vertaling en commentaar van de Heilige Koran heeft over bijna ieder essentieel geschilpunt tussen de Soenni’s en de Lahore Ahmadiyya dezelfde opvatting als die van laatstgenoemde gegeven. En toch was dit een werk dat oorspronkelijk werd gepubliceerd door de Muslim World League te Makkah. Heden treft men in de moslimboeken in het algemeen niet alleen vaak de invloed van Lahore Ahmadiyya-ideeën aan, maar ook op grote schaal uit haar literatuur genomen passages, die overgenomen zijn zonder bronvermelding. Sterker nog, sommige uitgevers hebben herdrukken van complete boeken van de Beweging uitgegeven, waarbij zij alle verwijzingen naar de oorspronkelijke uitgever hebben verwijderd (echter niet de auteur). Ik heb zelf in Pakistan dergelijke herdrukken gezien van twee boeken van maulana Muhammad Ali met de naam van de auteur daarop, te koop uitgestald in bekende boekwinkels, terwijl exact dezelfde boeken zoals deze zijn gepubliceerd door de authentieke uitgever (Ahmadiyya Anjuman Isha‘at Islam Lahore) door de wet strikt verboden zijn voor distributie of verkoop, omdat ze onderdeel vormen van ‘het prediken van Ahmadiyya geloofsovertuigingen aan moslims’! Dit alles geeft de Beweging het vertrouwen dat, ondanks de krachtigste pogingen van onderdrukking en uitbanning, haar opvattingen

gen van de Islam zich blijven verspreiden onder de moslims.

Samenvatting

Samenvattend: er zijn verscheidene facetten aan de geloofsopvattingen en werken van de Lahore Ahmadiyya Beweging.

Het is een *spirituele* beweging, omdat zij gelooft dat spirituele ervaringen feitelijke en objectieve realiteiten zijn en zij benadrukt de noodzakelijkheid voor de mens om de nabijheid van God te bereiken. Maar het is ook een *rationele* beweging, die bij het begrijpen van het geloof toetsing aan het verstand toepast en blind geloof of verhalen over ‘wonderen’ en bovennatuurlijke verschijnselen niet accepteert, indien deze onbewezen en zonder doel zijn.

Het is een *liberale* beweging wat betreft de interpretatie van Islamitische leerstellingen en wetten, maar zij ontleent haar liberale houding aan de Heilige Koran en de Heilige Profeet Mohammed zelf en zij hecht een vast geloof in om zich te houden aan hun voorschriften.

Het is een *moderne* beweging, omdat zij gelooft dat de moslims al het goede dat de moderne wereld te bieden heeft, moeten accepteren en zich moeten aanpassen aan de nieuwe tijd en zich niet moeten terugtrekken in een eigen gesloten wereld. Toch predikt zij nadrukkelijk dat de moderne wereld niet kan voortbestaan, tenzij het de Islamitische beginselen accepteert voor zijn morele en geestelijke ontwikkeling.

Het is een *tolerante* beweging, die gelooft dat de Islam eenieder volledige vrijheid van mening, geloof, religie en de uitdrukking hiervan toekent, zowel aan niet-moslims als aan degenen die binnen de perken van de Islam vallen. Zij gelooft in het ontwikkelen van dialoog, begrip en samen-

werking, zowel tussen moslims en anderen, als tussen de moslingroeperingen onderling. Tegelijkertijd streeft de Beweging er tot het uiterste naar anderen te overtuigen dat de waarheid, in haar gehele vorm, slechts in de Islam gevonden kan worden en dat de missie van hazrat Mirza Ghulam Ahmad de meest effectieve en gepaste manier is voor de vooruitgang van de Islam in dit tijdperk.

Noten

1. *Selected Verses of Hali's Musaddus*, vertaald door Farooqi Mehtar, Durban, Zuid-Afrika, 1982.
2. Deze aanhalingen zijn uit Hazrat Mirza's boek *Kitāb al-Barijja*, gepubliceerd in januari 1898.
3. Zie de Hadith-verzamelingen *Boechari* en *Moeslim*, in hun boeken over 'De deugden van de Metgezellen', onder *Oemar*.
4. Mohammed Husain Batalvi in *Isha'at as-Soennah*, juni-augustus 1884, blz. 169 en 348.
5. Mohammed Sharīf in *Achbār Mansjoer Moehammadi*, Bangalore, 25 *Radjab*, 1300 N.H., blz. 214.
6. *Ibid.*, 5 *Djamādi al-Awwal*, 1301 N.H.
7. *Soenan Aboe Dawoed*, *Kitāb al-Malahim*, hoofdstuk 1.
8. Zie bijvoorbeeld *Boechari: Kitāb al-anbija* en *Kitāb al-fitn*, en *Moeslim, Kitāb al-'imān* en *Kitāb al-fitn*.
9. *Fath-i Islām*, uitgegeven in 1891, blz. 7 en blz. 15-16.
10. *Boechari, Kitāb al-fitn* en *Kitāb al-tafsīr* onder *Soerah* 6.
11. *Izala Auhām*, uitgegeven in 1891, blz. 515-516.
12. *Ibid.*, blz. 769.
13. *Message of Peace*, Engelse vertaling van *Paigham-i Soelh*, 1908, blz. 2 en 3)
14. *Testimony of the Holy Qur'an*, Engelse vertaling van *Sjahādat al-Qur'an*, uitgegeven in 1893, blz. 67.
15. Gesprek op 12 juli 1907, afgedrukt in *Malfoezāt*, deel 9, blz. 312.
16. *Izala Auhām*, blz. 761.
17. *Ajjām as-Soelh*, uitgegeven in 1898, blz. 152.
18. *Andjām Atham*, uitgegeven in 1897, blz. 27, voetnoot.
19. *Hamamat al-Boesjra*, uitgegeven in 1894, blz.8.
20. *Ibid.*, blz.79.
21. Bekendmaking gedaan in januari 1897. *Madjmoe'a Ishtiharat*, deel 2, blz. 297-298.

22. *Andjām Atham*, voetnoot, blz. 28.
23. *Mawāhib ar-Rahmān*, blz. 66-67.
24. *Sirādj Moenīr*, uitgegeven in 1897, blz. 2-3.
25. *Andjām Atham*, blz. 27-28, voetnoot.
26. *Arba'īn*, No. 2, uitgegeven in 1900, blz. 18, voetnoot.
27. *Arba'īn*, No. 3, blz. 25, voetnoot.
28. *Haqiqat al-Wahj*, Supplement, blz. 64.
29. *Curzon Gazette*, Delhi, 1 juni 1908.
30. *Sadiq oel-Achbār*, Rewari, mei 1908.
31. De redacteur in *Aligarh Institute Gazette*, juni 1908.
32. *Wakeel*, Amritsar, onder redactie van maulana Abul Kalam Azad.
33. Bekendmaking gedaan in december 1892. *Madjmoe'a Isjtiharāt*, deel 1, blz. 340-341.
34. *Noer al-Haqq*, 1894, deel I, blz. 44.
35. *Izalah Auham*, blz. 773.
36. Zie bekendmaking van 4 oktober 1899. *Madjmoe'a Isjtiharāt*, deel 3, blz. 157-158.
37. Bekendmaking in januari 1901. *Madjmoe'a Isjtiharāt*, deel 3, blz. 393-394.
38. *Malfoezāt*, deel 9, blz. 191-192.
39. H. Amir Ali, *The Student's Quran*, Londen, 1961, blz. iv.
40. *Such*, Lucknow, 25 juni 1943.
41. *Wakeel*, Amritsar, India.
42. *Islamic Culture*, Hyderabad, India, oktober 1936, blz. 659-660.
43. Verklaring gegeven op 25 mei 1908. *Malfoezāt*, deel 10, blz. 451-452, onder 'De behoefte aan een *Moe-djaddid*'.
44. Verklaring gegeven op 15 mei 1908. *Malfoezāt*, deel 10, blz. 376-378.
45. *The Truth about the Split*, voor het eerst uitgegeven in 1924; 3^e editie, Rabwah, Pakistan, 1965, blz. 55-56.
46. *Ibid.*, blz. 135.
47. *The Split in the Ahmadiyya Movement*, Inleiding.
48. Het verloop van dit proces, het uiteindelijke oordeel en

alle door de Beweging aangedragen bewijzen om aan te tonen dat hazrat Mirza Ghulam Ahmad en de Lahore Ahmadi's moslims zijn, zijn door mij gebundeld in boekvorm onder de titel *The Ahmadiyya Case*.